

ဗြဟ္မိတြိဘုဝနာဒိတျာဖြဝရ ဓမ္မတြိဂဲလောကျနာထ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇေဓိ
ဗြဟ္မရာဇ်မန်နဒဲဖြဝညာထ သျင်မင်ဆာထီ (ဆတ္တရာဇ်ရဒ္ဒ ၅၀၈၀-၂၀၅၅)
ပိတုဗင်ရဂိုန် ၅၂ မင် တဲလှညးတတ်နွဲမိုတ် ဆွဉ်ထံဆွဉ် တဲမိုတ်ဖြဝန် ရှောင်။

Srītribhūwanādityaparavara Dhammatrailōkyanātha Mahādhammarājadhīrājadevī
Mon Queen Banyā Htau of Hongsawatōi (Shin Sawbu of Pegu A.D.1446-1472)
Terracotta image, picture from "Arts of Asia, 1992, Vol. 22, No. 5, pp. 75ff."

ဩတြိဘူဝနာဒိတျပြဝရ မွေတြဲလောကျနာထ မဟာမွေရာဇာဓိရာဇဒေဝီ

ဇကရာဇ်မန်နာဲပြပညာထ ကျိန်ချင်ဟံင်သာဝတီ

ကောန်ဂုတ် ဇကရာဇ်တွညးရာဇာဓိရာဇ် ကောံ ဝှကျိန်ဒလသုဒ္ဓမာယာဒေဝီ
ကတိန်မိဟ် ပွဲဂိတုဖင်ရဂိုန် ၁၂ မံက် သက္ကရာဇ်ဗုဒ္ဓ ၁၉၃၈ (သက္ကရာဇ်ချင် ၇၅၅)
မိူသွက်ကရဲဘဲ ကုသိုဏ်စေသူ ပွဲသက္ကရာဇ်ဗုဒ္ဓ ၁၉၅၈ (သက္ကရာဇ်ချင် ၇၇၅)
အဘိသိက်ဒွဲဇကရာဇ်နာဲပြ ချင်ဟံင်သာဝတီ ပွဲသက္ကရာဇ်ဗုဒ္ဓ ၁၉၈၉ (သက္ကရာဇ်ချင် ၈၀၆)
စံသွင် ပွဲသက္ကရာဇ်ဗုဒ္ဓ ၂၀၁၅ (သက္ကရာဇ်ချင် ၈၃၂)

တွဟ်နဂံဒယှံတိုပြာထာမန္တံဓိပြကာကုတွညး ၁) တွညးအုပ်တွင်ရင်ချင်ခိုဟ်၊ ၂) တွညးဝံပရိလဟိုလင်ကျိန်စေတီလဝင်။ တွညးမန္တံစရဲဘဲကျိန်ဩပွဲမလောန် မန္တံခင်သစ္စသုာ်ပြသိုကိုသွးဂုန်ဖိုဇကုသွက်ညးဂမ္တိုင်။ ဇကရာဇ်ဂမ္တိုင်နုဒိဟ်ဒစံတအ် ဗလးနင်ကလုတ်တမာန်ညးတအ်ကျိန်ဆက်ကွဲဘိုကိုပရင်တဲနာနာဟံပိုတ်သကုတ်မွဲလှေရ။ တွညးဝံပတဲလင်ကျိန်သိုပွဲမဂ္တိုင်။ တိုန်ဂဇာန်နန်လအ်ထှံသွာံတဲ တွညးသွးကျဲရာဇသမ္ပတ္တိ ပသိုဏ်ဗျူရ။ တွညးဝံသွဲဇော်ပတိတ်ဝံင်စင်ကြံ ဂေတ်ကျိန်စေတီလဝင် သိုဏ်ပတိုန်ကျိန်ကျိန်တို၊ ထပ်လျိုင်ဇကုညး ၂၅ ပသာ ကေတ်တဲတက်ဒိုထပ်တွဲး ဂြောပ်စုတ် နူဂဒအ်ဗြာတ်ဒိုစိုပ်ကျိန်ကျိန် နူဂဒအ်ဗြာတ် လိုက်ဒိုဇင်ကျိန်ဗျေဟ်လင်ထပ်ရ။ တွညးမဒ်မိဟ်ဗျေဟ်ထပ်ကျိန်လဝင်ကွာအိုတ် ပွဲကွာတဲဂ် မိဟ် ဝံဗျေဟ်ထပ်ကျိန်လဝင်ဟမ္ပပွဲဝင်မွဲလှေရ။ သွက်တွညးဝံဇူဒိုအဗောသိုင်ခွဲဒိုင်ကျိန်စေတီဂ် သိုင်လင်နန်မြဲတဲဗျောတ်မွဲစင် ဇရေင်ဇိုင်ကျိန်စေတီလဝင်ဂ်ရ။ တဲဗျုန် တွညးဇော်သျှင်ပတိုန်ကျိန်စေတီစုလေ၊ အတိုင်လဟိုပွဲဝင်မွဲး နူတမ်ဝါဒိ တေံဒက်ပတန်လင် မွဲအခိုင်ကုကျိန်စေတီလဝင် သွက်ဝံဒ်စုတ်သမ္ပိဒ္ဓာဲသိုင်ဥက္ကလာပ ကောံတပေါ တပပ် ကောဒေညးဓါ ကောံဇရီ ဒိုဗ္ဗာဲဒိုင်ကုန်ဒိုသိုင်ဂုတ္တရ။ ဒဒ်ပွဲစုတ် ဝေါဟာရစုလေမွဲးဂ် ကျိန်နူဝေါဟာရ “စုလစေတီ” အဓိပါယ်စေတီဗျောတ် ယပ်ရပတိုအ် စတ်ရံင်ကိုကျိန်မဟာစေတီလဝင်။

(နိတ်သဲလင် လိက်ဝင်ချင်လဝင် History of Rangoon, B. R. Pearn. 1939)

Srītribhūwanādityaparavara Dhammatrailokyanātha Mahādhammarājādhirājadevī Queen Banya Htau of Hongsawatoi (Shin Sawbu of Pegu A.D.1446-1472)

**Daughter of King Rājādhiraj and Queen Dala-sudhamāyādevī
Born in March 1395
Married to Smin Che-sao (Banya Bwe) in 1415
Accepted as Queen of Hongsawatoi in 1446
Passed away in 1472**

Two claims to fame are hers: 1) She ruled the country well. 2) She embellished the Shwe Dagon Pagoda. She was held in much honour, great in faith and self sacrifice. Kings of the eight directions sent messengers with presents without intermission. She accomplished a great many meritorious works. After seven years she resolved to abandon the throne. Her Majesty built and enlarged the Dagon Pagoda platform, put on a crown, went on the scales and made them take her own weight in gold, 25 viss and beating it out into leaf cover the pagoda from the dome to the umbrella and down to the bottom. She was the first to gild the pagoda, for there is no previous reference to gilding in its history. For her residence during the building of the pagoda she had a stockaded palace erected near the pagoda. She enlarged Sule Pagoda, which according to legend was originally built at the same time as the Shwe Dagon to commemorate the spot where King Ukkalapa and the two brother assembled while searching for Singuttara Hill. Actually the term Sule appears to be derived from Culaceti “small pagoda”, in contradistinction to the great pagoda of Shwe Dagon.

(Reference: History of Rangoon, B. R. Pearn. 1939)